

aversio actualis; nam hæc tollitur per puram cessationem à peccato. Debet ergo tolli negatio dispositionis requisitæ, sive debet poni dispositio requisita, quæ, ut probavimus, est contritio, vel attritio supernaturalis: quare etiam potest dist. ant. tollitur aversio à Deo quomodocunque. conc. ant. tollitur modo requisito, sive per dolorem supernaturalem, neg. ant. & conf.

180. Ad 1. confir. neg. conf. Ut jam aliàs diximus, non est paritas ab uno sacramento ad aliud. Baptismi valor non constituitur ex dolore, imò neque baptismus: at verò sacramentum poenitentiae constituitur ex dolore, à Christo requisito, qui debet esse supernaturalis. Si tamen loquamur de fructu baptismi, hic non confertur adulto habenti peccatum actuale, sine dolore supernaturali, nisi forte per accidens, quando forte eliceret supernaturalem actum amoris Dei super omnia. Ad 2. confir. neg. ma. nam voluntas suscipiendi sacramentum, destructivum peccati, potest stare cum actuali peccato; potest enim quis dicere: *Nunc volo peccare, cras autem volo confiteri*: non autem instituit Christus pro materia sacramenti poenitentiae actum voluntatis conjugibilem cum actuali peccato.

Si dicas, debere esse voluntatem, nunc destruendi peccatum, vel nunc confitendi. Resp. Inprimis non debet esse tanta conjunctio voluntatis cum confessione, ut non possint interea plura peccata interna committi: quare neque voluntas præcisè nunc confitendi sufficienter excludit voluntatem peccandi. Sed, etsi istam excluderet, non sufficeret; non enim Christus instituit tantum voluntatem confitendi, sed dolorem, verbo: voluit voluntatem destruendi peccata, quæ simul sit dolor de peccatis, & quidem supernaturalis, ut definit Tridentinum, & Innocentius XI. de quibus n. 124.

181. Ob. 15. contra 2. conclusionem. Sententia opposita est tutior, & nondum est rejecta ab Ecclesia: ergo nostra non est certa, consequenter neque licita in praxi, cum agatur hic de valore sacramenti. Resp. cum plurimis auctoribus nostris, de quibus vide n. 125. neg. conf. vel cum Gormaz de poenit. n. 447. & 472. om. ult. parte ant. dist. conf. nostra sententia non est certa certitudine authentica. conc. conf. certitudine privata. neg. conf. Certitudine authentica est certa illa sententia, cujus opposita non potest absque censura defendi: at hoc non requiritur ad sententiam privatam certam: sed ad hanc tantum requiritur id, quod indicavimus n. 137. & talis certitudo privata sufficit ad praxim licitam; nam Innocentius XI. tantum damnat ulum sententiarum probabilium, non verò certarum, ut advertit Cardenas in crisi in prop. ab Innoc. XI. damnat. dissert. 2. n. 61. ubi etiam de nostra sententia ait, quòd sit omnino certa, & indubitabilis.

Imò talis certitudo debet sufficere; aliàs enim vix ulla sententia, nisi ab Ecclesia ef-

set definita, posset in praxi adhiberi, si ageretur de valore ejusdam sacramenti; nam vix est sententia, cui non sit opposita aliqua opinio, necdum damnata, adeoque vi decreti Innocentii XI. non censurabilis: quin neque esset practice licita sententia adversariorum; cum dentur auctores, qui alium dolorem necessarium esse adstruunt.

182. Sic teste Gormaz de poenit. n. 441. Ludolphus, & Raymondus, peccant dolorem, procedentem ex motivo omnium virtutum, quibus opponuntur peccata commissa. Canus, & Richardus, exigunt tot detestatio- nes, quot sunt peccata patrata. Cajetanus, & alii dicunt, hoc saltem necessitate præcepti ad confessionem requiri: quod videtur etiam sentire Sylvester verbo contritio n. 5. Henriquez, & Kuardus, apud Tannerum tom. 4. disp. 6. de poenit. q. 3. n. 27. requirunt necessitate medii, vel præcepti, dolorem sub ratione formali virtutis poenitentiae, & ejusdem justitiæ, & iustitiae, non sufficere dolorem ex universalis motivo charitatis, citantque pro se alios. Ipse Tannerus loc. modo cit. requirit necessitate medii, & præcepti, ut dolor saltem imperativè procedat à speciali virtute poenitentiae: quam quidem sententiam bene refellit Arriaga tom. 3. de poenit. disp. 10. sec. 3. s. b. sec. 3. n. 14. attamen hæc, & priores sententiæ, nondum sunt authenticè prescriptæ, essentque tutiores, & agunt ut plurimum de valore sacramenti; ergo, nisi ad nostram solutionem recurratur, neque adversariorum contritio sufficit, nec licitè in praxi adhibetur.

Sed neque certitudinem privatam impeditur Pontificum supradictorum decreta; ista enim non addunt ullum robur sententijs, sed, iis in suo statu relictijs, tantum intendunt compefcere litigia. Certè in decreto Alexandri VIII. post damnationem 31. propositionum, subjungitur: *Non intendit tamen Sanctissimus Suae per hoc decretum alias propositiones, in majori numero ultra supradictas 31. jam exhibitas, & in hoc decreto non expressas, approbare*: & in Constitutione Clementis XI. Unigenitus. additur: *Ceterum per expressam præfatarum propositionum prohibitionem, alia in eodem libro contenta, nullatenus approbare intendimus*. Simile quiddam subintelligitur in decretis Alexandri VIII. & Innocentij XI.

183. Dices cum Illusterrimo le Drou. Opposita sententia non est improbabilis: ergo nostra non est certa. conf. est clara; quia sententia probabilis potest adhuc prudens dubium movere. ant. prob. dicere sententiam improbabilem videtur esse idem, ac ei inferre censuram, quam non licet inferre sententiæ oppositæ: ergo. Resp. Dominicus Viva trutin. Theol. p. 3. propos. 15. n. 33. negat, censuram inferri sententiæ, dum improbabilis dicitur, atque, ita Theologos communiter censere. Idem negant Lugo disp. 20. de fide. sec. 3. n. 104. Cardenas in crisi Theol. disp. q. n. 297. La Croix. l. 1. n. 199. P. Josephus Mayr de contrit. q. 9. n. 62. Et

Et sanè, ut rectè Viva loc. cit. ait, falsitas, & improbabilitas, non referuntur inter censuras Theologicas.

Quidquid tamen de hoc sit, si sententia opposita non est omnino improbabilis, sit tenuiter probabilis: & sic tamen non movebitur prudens dubium, nec excludet certitudinem sufficientem oppositæ sententiæ. Dicere autem, sententiam esse tenuiter tantum probabilem, non est ei inferre censuram, ut patet vel ex eo, quòd aliàs omnis sententia, quæ nondum est prescripta ab Ecclesia, esset verè Theologicè probabilis: adeoque juxta eos, qui defendunt, posse aliquem licitè sequi sententiam minus tutam, & minus probabilem, esset quævis talis sententia licita in praxi; quia nulla posset dici tantum tenuiter probabilis: hoc autem nemo dicit. Sed neque hoc est inferre convictum, aut notam injuriosam sententiæ, si post allatas contra ipsam gravissimas rationes, & probationes, (quales sanè adduxisse videbimur cuilibet eas rite expendenti) dicamus, ipsam esse tantum tenuiter probabilem.

184. Dices fortè. Etiam non licet practice adhibere sententiam, versantem circa valorem sacramenti, quando opposita tutior adhuc est saltem tenuiter probabilis. Resp. dist. illat. si est tam tenuiter probabilis, ac ista adversariorum, cum quibus hic agimus. neg. secus. om. illat. quia non est opus, in plures novas quæstiones se intrin- mittere. Addendum hic ex doctissimis theibus P. Josephi Mayr de contritione. q. 9. n. 56. & 58. quòd P. Martinus Esparza, unus ex nostris Theologis Romanis, qui jussu Innocentij XI. unà cum alijs consultoribus, examini 65. propositionum interfuit, in epistola quadam, Româ in Belgium 6. Aprilis an. 1680. data, testetur, primam propositionem de licito usu opinionis probabilis, quando agitur de valore sacramenti, tantum fuisse reprobata, propter suam illimitatam amplitudinem, & universalitatem, cum indistinctione speculative tantum probabilis, à probabilis etiam practice, & rursus probabilis uscuque, à moraliter certa, aut etiam plusquam moraliter certa. In eadem epistola testatur idem, quòd apud censores prædictarum propositionum nullum fuerit in terminis proprijs de sufficientia attritionis, atque ex consensu omnium, qui adcrant, sententia communis manserit inclumis.

185. Ob. 16. contra 3. conclusionem. Non est sufficienter certum, quòd sufficiat attritio cognita quâ talis: ergo saltem cum hac non licet accedere ad confessionem. Confir. Juxta nos adultus potest venire in cælum, quin eliciisset unquam actum amoris Dei, imò, etiam si scienter cum omisisset: hoc est falsum: ergo. Resp. Rectè observat Cardenas in crisi in propos. damnat. dissert. 2. c. 6. n. 2. q. 1. n. 68. hanc quæstionem non versari circa valorem sacramenti; nam juxta istos adversarios contritio non requiritur necessitate sacramenti, sed tantum necessitate præcepti; si enim requirere-

tur necessitate sacramenti contritio, existimatio illa non redderet validum sacramentum, ut probatum est n. 140. ergo non potest amplius argui contra nos ex propositione 1. damnata ab Innocentio XI. in forma dist. ant. non est sufficienter certum, quòd sufficiat attritio cognita quâ talis ad præstandum, quòd est necessarium necessitate sacramenti. neg. ant. ad præstandum, quòd est necessarium necessitate præcepti. om. ant. & neg. conf. modò enim hoc sit probabilis, licitè ea adhibetur.

Dixi, om. ant. nam neutquam concedo, quòd non sit sufficienter certum, non requiri necessitate præcepti illam existimationem, vel illum conatum eliciendi contritionem. Ad confir. Resp. dist. ma. posset adultus venire in cælum, quin eliciisset unquam actum amoris Dei, si præceptum eliciendi talem amorem invincibiliter ignorasset. conc. ma. fecus. neg. ma. & sic dist. mi. neg. conf. Si quis sciat illud præceptum urgere (utl urget in articulo mortis) non potest elicere efficacem attritionem, quin simul eliciat contritionem, seu actum amoris Dei. Cum autem, saltem in hac providentia, id præceptum ab adulto per omnem vitam, aut diu, ignorari invincibiliter nequeat, etiam non potest ab adulto actus amoris Dei inculpabiliter semper omitteri, adeoque neque ipse sine isto in cælum venire.

QUÆSTIO III.

De Altero Actu Poenitentiae, seu Contritione Perfecta.

ARTICULUS I.

An Contritio Perfecta debeat esse Actus Amoris Dei super omnia.

186. Dico. Actus contritionis perfecta debet esse actus charitatis, seu includere formalem amorem Dei super omnia. ita S. Thomas, quem varijs locis citat Dicastillo: sed fors non adeo efficaciter. Præparent mihi isti textus. Primò 3. p. q. 86. a. 3. in corp. S. Doctor ait: *Si enim displiceret ei illud peccatum; quia est contra Deum super omnia dilectum, quòd requiritur ad rationem vere poenitentiae, sequeretur &c.* cum enim hoc non requiratur ad rationem vere poenitentiae sacramentalis, ut probatum est, debet requiri saltem ad rationem vere poenitentiae extrasacramentaliter justificantis. Secundo in supplemento q. 3. a. 1. in corp. ait: *Amor charitatis, in quo fundatur dolor contritionis, est maximus.* Tertio in 4. dist. 6. q. 1. a. 3. quæstione. 1. ad 5. ait: *Ad hoc, quòd homo præparet se ad gratiam, in baptismo percipiendam, præparatur fides, sed non charitas; quia sufficit*

facit attritio procedens, etsi non sit contritio: ubi clarè supponit, ad contritionem requiri charitatem.

187. Loquitur autem ibi S. Doctor de charitate actuali, nam facit comparisonem inter fidem actualem, & charitatem, an sint, vel non sint requisitæ ad baptismum; quod enim per fidem eâ quasiuncula semper S. Doctor intelligat fidem actualem, patet legenti contextum; nam ait, fidem debere dirigere intentionem recipientis baptismum: eam requiri ante baptismum: debere per eam credere baptizandum, ne reputetur fictus: quæ non conveniunt habitui: adeoque S. Thomas loquitur etiam de charitate actuali; malè enim opponeretur habitus charitatis actui fidei, neque esset, etiam tantum apparenter, bona objectio: *Ante baptismum non requiritur habitus charitatis, ergo neque actus fidei.*

Sanè hæc objectio potuisset statim rejici, dicendo, etsi ante baptismum non requirantur habitus; quia primum in baptismo infunduntur, requiri tamen actus. At Angelicus non ita respondet, sed ait, non requiri ante baptismum charitatem propterea, quod ista faciat intentionem recipientis baptismum meritoriam, qualis intentio tamen non requiritur ante baptismum: vis autem meritoria tribuitur intentioni, non tantum ab habitu, sed etiam ab actu charitatis; quia non tantum habitui charitatis est conjuncta gratia, sed etiam posito actu charitatis statim infunditur eadem gratia, à qua vis meritoria derivatur. S. Doctorem sequuntur Theologi communiter, quos vide citatos ab Arriaga tom. 8. disp. 6. sec. 3. n. 18. ubi hanc sententiam ait esse communem: quod etiam asserit Gormaz de penit. n. 247.

188. Probatur autem conclusio 1. auctoritate Tridentini sess. 14. c. 4. ubi ait *Docet præterea, etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur &c.* ergo contritio perfecta (cui scilicet Tridentinum attribuit vim justificandi extra sacramentum) debet esse perfecta charitate: sed hoc aliud non est, quam eam esse elicitan ex motivo charitatis: ergo. prob. subsumptum. si contritio posset esse perfecta charitate, quin esset elicita ex motivo charitatis, deberet ea dici charitate perfecta eatenus, quatenus perficeretur, vel quasi informaretur charitate habituali: hoc dici non potest: ergo.

Prob. iii. Primo contritio ut perfecta est dispositio ad justificationem, adeoque etiam ad infusionem charitatis habitualis, quæ ex Tridentino sess. 6. c. 7. in ipsa justificatione, cum fide, & spe, infunditur: ergo habitus charitatis deberet esse prior ad infusionem sui ipsius; quia omnis dispositio est prior ad suum effectum: hoc autem implicat: ergo. Secundò etiam attritio ex metu gehennæ, vel ex quocunque motivo, si eliciatur à iusto, eodem modo informatur

ab habituali charitate: ergo in eo casu attritio esset contritio, quod nemo asserit.

189. Tertiò juxta adversarios Concilium tantum definitur, tunc contritionem justificare, si sit conjuncta cum habitu charitatis: non autem explicasset, quando id contingeret, vel qualis contritio esse deberet, ut post se traheret habitum charitatis: atqui hoc est contra intentionem Concilii, quod voluit docere, quisnam actus, tam intra, quam extra sacramentum justificet: & qua ratione sit elicendus: ergo. Quarto, cum Concilium explicaverit motivum attritionis, scilicet metum gehennæ, & poenarum, utique etiam voluerit explicare motivum contritionis, scilicet amorem Dei, sive motivum charitatis: ergo. Certè sic Concilium communissimè doctores intelligunt.

Neque contrarius est Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 4. sec. 2. n. 6. ibi enim tantum questionem instruit, & asserit, quid dici possit: nihil autem ex sua mente decidit: inferius autem n. 14. requirit actum à charitate elicitan, qui, quamvis juxta ipsum non sit formalis, tamen est virtualis amor Dei, & non qualiscunque, sed talis, qui, ut ait, est *detestatio peccati, quatenus est contra bonum Dei, ejusque dissolutio amicitiam*: quin paulò post de hoc actu ait: *illa displicentia verè dici potest esse propter Deum summè dilectum; quia est elicita ex charitate ejus: & inferius addit, eam detestationem differre ab alia, quæ non est simpliciter super omnia; quia non est ex supremo motivo, sicut hæc detestatio.* Docet quidem ibidem, quod contineat virtutem amorem: sed alii dicunt, talem actum esse actum formalis amoris Dei, de quo plura à n. 197.

190. Probatur conclusio 2. Dolor ex motivo spei Theologicæ non sufficit extra sacramentum, vel, quod idem esse censetur, extra martyrium: ergo neque sufficit dolor ex motivo aliarum virtutum infra charitatem. ant. communissimè admittitur, & si negetur, difficulter dabitur ratio, præscindendo ab auctoritate, quare dolor ex metu gehennæ non justificet: quod tamen Tridentinum sess. 14. c. 4. aperte negat. prob. conf. actus spei Theologicæ est perfectior omni alio actu virtutum moralium, ex quarum motivis contritionem adversarii elici posse volunt: imò actus spei est perfectior, quam omnis actus voluntatis, qui non sit actus charitatis: ergo, si iste non est sufficiens ad contritionem perfectam, neque erit sufficiens ullus alius actus, qui non sit actus charitatis. Confir. 1. Congruum fuit, ut, cum peccatum sit maximum malum, ad id extra sacramentum destruendum Deus petierit actum in specie præstantissimum: sed hic est actus charitatis: ergo.

191. Confir. 2. S. Scripturæ (addita præsertim SS. Patrum, aut doctorum expositione) variis locis indicant, amorem Dei necessarium esse ad justificationem extra sacramentum. Sic Deutron. 4. v. 29. dicitur

tur: *Cumque quaesieris tibi Dominum Deum tuum, invenies eum; si tamen toto corde quaesieris, & tota tribulatione animæ tuæ, & Jerem. 29. v. 13. Quæretis me, & invenietis, cum quaesieritis me in toto corde vestro* (ubi propheta loquitur de Judæis, à Deo ob peccata factis extorribus, & reducendis) atqui is non quaerit toto corde, qui non quaerit eo affectu, vi cuius dicitur, eorum impendi, qui est amor: ergo.

Rursus Christus Luc. 7. v. 47. ait de S. Magdalena: *Remittuntur ei peccata multa; quoniam dilexit multum: cui autem minus dimittitur, minus diligit*: ergo, qui omnino non diligit, ei extra sacramentum nihil dimittitur. Dico extra sacramentum; nam hic textus intelligendus est de poenitentia extra sacramentum; quia sacramentum poenitentiae Christus Dominus tunc necdum instituerat. Huc etiam communiter asseritur illud 1. Joann. 3. v. 14. *Qui non diligit, manet in morte*: de quo textu tamen vide dicta n. 161. Dicta SS. Patrum vide apud Eximium tom. 4. in 3. p. disp. 4. sec. 2. n. 2.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

192. Ob. 1. Scripturæ sæpè promittunt justificationem poenitentibus, nec faciunt mentionem charitatis: ergo non est necessarius actus charitatis. ant. prob. Ezechielis 33. v. 12. dicitur: *Impietas impij non nocebit ei, in quocunque die conversus fuerit ab impietate sua.* & psal. 37. v. 5. *Dixi: Confitebor adversum me injuriam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.* item 2. Regum 12. v. 13. *Dixit David ad Nathan: Peccavi Domino. Dixitque Nathan ad David: Dominus quoque transiit peccatum tuum:* ergo. Resp. neg. conf. Istit textibus tantum explicatur efficacia actuum perfectæ poenitentiae, non autem explicatur natura; alius quisvis actus attritionis, etiam ex metu gehennæ, statim justificaret extra sacramentum, quod repugnat Tridentino, citato n. 83. quare in his textibus supponitur, agi poenitentiam ex motivo debito, scilicet ex motivo charitatis.

193. Ob. 2. Tridentinum sess. 14. c. 4. definit contritionem sine mentione amoris: ergo non debet istum involvere. Confir. Concilium ait: *Etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat*: ergo vult, id contritioni esse per accidens: ergo loquitur de charitate habituali. prob. ult. conf. contritioni elicita ex motivo charitatis non potest esse per accidens, ut sit charitate perfecta, seu, ut sit actus charitatis: at verò per accidens est contritioni, non elicita ex amore Dei, ut conjungatur, seu suo modo informetur, aut perficiatur habitu charitatis: ergo.

Resp. dist. ant. Tridentinum definit

contritionem, genericè acceptam, sine mentione amoris. conc. ant. definit contritionem specificè acceptam, seu perfectam. neg. ant. & conf. Ad confirm. dist. 1. conf. Concilium vult, id esse contritioni per accidens metaphysicè conc. conf. per accidens physicè. neg. 1. & 2. etiam conf. ad prob. neg. conf. Nempe contingit contritioni esse charitate perfectam, sicut animali contingit esse rationale: quod fufius solent explicare logici. Scilicet, ut rationale est accidens metaphysicum respectu animalis, ita charitas est accidens metaphysicum respectu contritionis.

194. Ob. 3. Concilium ait, attritionem concipi ex metu gehennæ, vel ex turpitudine peccati: ergo alii actus, qui concipiuntur ex motivo, e.g. gratitudinis, vel justitiæ, non sunt attritio: ergo sunt contritio perfecta. Confir. 1. Potest dari attritio, non concepta ex metu gehennæ: ergo etiam potest dari contritio, non concepta ex amore Dei super omnia. Confir. 2. Tridentinum requirit etiam ad poenitentiam perfectam alios actus, qui tamen, saltem non omnes, debent esse formaliter, sed tantum virtualiter tales, e.g. non debet actus spei esse formaliter talis: ergo etiam actus charitatis non debet esse formaliter, sed tantum virtualiter talis.

Resp. dist. ant. Concilium ait, attritionem tantum concipi ex iis motivis. neg. ant. ait, communiter concipi. conc. ant. & neg. conf. Concilium signatè dicit, attritionem communiter ex iis motivis concipi: ex quo inferitur, eandem posse concipi etiam ex alijs motivis. Alii respondent, omnia alia motiva, extra metum gehennæ, posse reduci ad turpitudinem peccati; eoquod omnis oppositio cujuscunque peccati cum quacunque virtute, sit aliqua turpitudine: sed verolimitè Tridentinum hanc subtilitatem non intendit, & hac ratione etiam oppositio peccati cum charitate posset reduci ad turpitudinem peccati: quod non esset ex mente Tridentini.

195. Ad 1. confirm. neg. conf. non enim Concilium etiam dicit, contritionem communiter esse charitate perfectam, sed indefinitè ait, eam, quæ charitate perfecta est, justificare extra sacramentum. Et, quamvis non expressè dicat, nullum alium dolorem justificare absque sacramento, tamen sufficienter hoc dicit eo ipso, quod nulli alteri hanc vim tribuat. Sed nec ulla alia ratio probat, eam vim alteri actui esse attributam à Deo, à cujus voluntate prorsus penderet justificatio, vel remissio peccati.

Ad 2. confirm. om. ant. neg. conf. nam, si antecedens est verum, sunt speciales rationes, ita exponendi doctrinam Tridentini, circa illos actus, quæ non probant, idem faciendum esse circa actum charitatis. Dein, si contritio deberet esse saltem virtualiter actus charitatis, deberet esse actus aliquis, qui non tantum quomodocunque æquivaleret actui formali charitatis (nam etiam actus elicitan ex metu gehennæ quo-

ad aliqua ei æquivaleret; quia etiam detestatur peccatum, illudque efficaciter excludit: sed debet esse actus, qui æquivaleret actui charitatis quoad modum, seu motivum detestandi peccatum, & se convertendi ad Deum: quoad hoc autem nullus alius actus potest æquivalere actui charitatis: cum hic sit in specie perfectissimus. Aliud est de aliis actibus, qui tantum requiruntur ut aliqua dispositiones remoret; nam possunt iis, quoad disponendum, & excitandum animum, item ad utendum sacramento, & impediendum dolorem, æquivalere alii actus.

195. Ob. 4. Aliqui Patres, & quidam etiam Theologi antiquiores, dicunt, contritionem esse dolorem de offensa Dei: sed hic dolor potest elici etiam ab aliis virtutibus, e. g. gratitudine, iustitia, religione &c. ergo. Confir. 1. Est valde arduum, elicere actum puri amoris Dei: ergo videtur Deus esse contentus dolore facilius eliciendo, qualis est e. g. ex motivo gratitudinis. Confir. 2. Juxta nos multe formulæ contritionis, quæ hinc inde videntur impressæ, non essent legitimæ: hoc est durum: ergo. ma. prob. tales formulæ plures tantum continent motiva gratitudinis, & similia: ergo. Resp. dist. ma. aliqui Patres dicunt, contritionem esse dolorem de offensa Dei, ut mala est Deo, super omnia amato. conc. ma. de offensa Dei quomodocumque. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. sensum distinctionis *num. seq.* explicabo.

Ad 1. confirm. neg. ant. Licet sit magis difficilis hic actus, quam actus attritionis, tamen non est nimis difficilis; alias etiam esset nimis difficile præceptum charitatis: quod autem Deus non velit esse contentus actu facillimo, patet ex eo, quod non sit contentus attritione ex metu gehennæ. Neque hoc probat aliquam in Deo duritiam: imò est ingens ejus benignitas, quod post tam graves offensas plus non exigat. In eo tamen adhuc apparet major benignitas in lege gratiæ, quam in lege scripta, quod nunc Deus contentus sit attritione, intra sacramentum penitentiae, quod sacramentum in lege scripta non dabatur. Ad 2. confirm. neg. min. Nonnulli etiam imprimunt, & docent, baptismum flammis stare, in quocumque desiderio, quo quis cuperet baptizari, si nondum esset baptizatus, quod est omnino falsum; unde rectè dixit quidam, multos esse bonos viros, sed non semper esse bonos Theologos. Sanè sæpius eduntur tales orationes, quas titulus affirmat, esse actus contritionis perfectæ, cum revera non sint: & utique non bene proponuntur formulæ dubiæ in re tam gravi.

197. Ob. 1. Dolor de peccato; eoque Deum infinite bonum offenderim, est perfecta contritio: sed hic non involvit formalem amorem Dei: ergo. Confir. Possunt elicere ex motivo bonitatis Divinæ actum, qui tantum sit odium, & non sit amor: sed hic erit perfecta contritio sine formali amore Dei: ergo. prob. ma. possum per aliquem actum amare medicinam propter sa-

nitatem, quin formaliter amem sanitatem: ergo etiam possum odio habere peccatum propter Deum, quin amem Deum. Resp. 1. dist. ma. dolor ille est perfecta contritio, si moveat à bonitate Dei amata, ad detestandum peccatum. conc. ma. secus. neg. ma. & sic dist. min. neg. confeq.

Quando me movet infinita bonitas Dei, ad aliquid amandum, ordinariè saltem movet per convenientiam, adeoque etiam ipsa amatur. Quando autem movet ad aliquid detestandum, movet per contrarietatem, & movet ipsa ut amabilis, adeoque movet communiter etiam ad sui amorem; quia movet ad detestandum illud malum ut malum Deo. (vide de istis modis movendi tractatum de *virt. Theol. n. 14.*) Si autem bonitas Dei non ita moveret, sed tantum præcisivè se haberet, ita, ut ipsa non respiceretur formaliter ut amabilis, & amata, sed tantum ut digna, e. g. cultu, vel sub quacumque alia ratione (de qua re hic non disputo) non foret contritio perfectæ; ut enim talis sit, debet offensa Dei apprehendi ut mala Deo, seu quandam ei quasi amaritudinem asserens, quæ amaritudo nobis displiceat ut mala Deo. Hæc ex responsione secunda, *num. seq.* danda, magis declarabuntur. itaque

198. Ad confirm. Resp. 1. om. ma. neg. min. nam sufficienter probavimus, ad perfectam contritionem non sufficere actum illum, qui non sit formaliter amor Dei; cum Tridentinum tantum de actu, qui sit amor Dei, & de nullo alio dicat, cum sufficere ad justificationem. Quando enim Concilia, Scripturæ, aut Patres, requirunt aliquem certum actum, vel ei soli aliquam vim tribuunt, non debet dici, sufficere alium actum, nisi id efficaciter probetur; alias posset etiam dici, ad sacramentum non requiri formalem dolorem, sed tantum virtuale; cum tamen nullus sit auctor, qui dicat, etiam actum puri amoris Dei, qui vel maximè est virtualis dolor, sufficere ad sacramentum.

Respondent 2. Gormaz de *penitent. n. 203.* Gobat *Theol. experiment. tract. 6. seu alphabet. confitent. casu 4. n. 105.* & alii. neg. ma. quia eo ipso, quod aliquis moveatur ex motivo bonitatis Divinæ, ad detestandum peccatum, movetur ad detestandam offensam ut malam Deo: hoc autem est formaliter amare Deum; sicut enim velle alteri malum; quia ipsi malum, est formaliter illum odisse, ita velle alicui bonum; quia ipsi bonum, est formaliter eum amare. ad prob. neg. conf. sanitas enim non est objectum, cui ametur medicina; quia ipsi bona: sicut tamen Deus est objectum cui, seu in cujus gratiam, odio habetur peccatum; quia ipsi malum; & cui amatur infinita ejus bonitas; quia ipsi bona: & cui amatur etiam dolor; quia ipsi suo modo bonus.

Et sanè hoc censendum est contingere, saltem tunc, quando bonitas Dei proponitur ut amabilis, sive movens ad detestandum peccatum idèd; quia est malum Deo: quod, ut rectè dictum, formaliter est De-

um amare. Quod autem id contingere debeat in omni prolixo actu, elicit ex motivo bonitatis Divinæ, non dixerò; nam non videtur negandum, quod Deus, ut ens optimum, possit volentariè proponi, ita tamen, ut illum tantum respiciat ut dignum cultu, vel estimatione maxima. In praxi sæpè mihi videtur esse docendum, dolorem contritionis esse, quando doleo de peccato; quia est contra Deum tanquam summum bonum, quem super omnia amo.

199. Ob. 6. Quamvis Tridentinum requirat contritionem perfectam ad justificationem, tamen sufficit etiam purus amor Dei absque dolore: ergo possunt etiam sufficere alij actus aliarum virtutum. Resp. neg. conf. In primis Tridentinum agit de actibus, potentibus constituere sacramentum penitentiae, quod non potest constituere purus amor Dei: ergo non debuit de isto loqui. Dein vis delendi peccatum in actu puri amoris, ex multis rationibus habetur, ut ostendatur à nobis intra: non ita ostendi potest sufficienter aliorum actuum.

Quari tamen solet, an peccator possit, elicere actum puri amoris Dei sine ullo dolore; & respondetur communis, cum id posse, si invincibiliter putet, sua peccata jam esse delenda: vel horum invincibiliter immemor sit: at, si recorderetur, se adhuc esse peccatorem habitualem, id non posse: quod videtur probari experientia, quam habemus de eo, quod semper doleamus de malo amici intimi, si illud adhuc existat, & nos illius recordemur. vide Gormaz de *penit. n. 209.*

200. Ob. 7. Ut quis redeat in amicitiam cum Deo, non est opus charitate: ergo contritio perfecta non debet esse actus charitatis. prob. ant. potest in humanis Petrus esse amicissimus Paulo, quamvis Paulum non omnibus præferat, nec paratus sit alia omnia prius perdere, quam Paulum, vel ejus amicitiam: ergo etiam potest quis esse amicus Dei, quin Deum per actum charitatis omnibus aliis præferat. Resp. neg. ant. ad prob. neg. conf. Alia est amicitia eum hominibus, alia cum Deo: illa non est digna tanta prælatione: illa autem dignissima amicitia Divina: imò, cum amicus inter homines possit iniqua petere, vel iniquè alios offendere, non debemus ei in omnibus consentire; hinc illud proverbium: *Amicus usque ad aras*: aliter longè se habet Deus amicus.

201. Ob. 8. Dolor ex religione, iustitia, gratitudine &c. involvit etiam amorem Dei: ergo frustra litigamus. prob. ant. qui vult, e. g. colere Deum, ex motivo religionis, vult cultum Dei: ergo amat Deum: & patet extrato de aliis. Resp. neg. ant. ad prob. dist. ant. vult cultum Dei, ut bonum Deo. neg. ant. vult eum ut bonum sibi operanti. conc. ant. & neg. conf. Religio, gratitudo, & omnes virtutes morales, pro objecto formali quod tantum respiciunt honestatem creatam: prædicata autem Divina, quamvis sint respectu aliquarum virtutum mora-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.

rum objecta formalia quo, non tamen ideo amantur (ut dictum *n. 61.*) sed ab eorum amore præsciuntur, & respiciuntur ut creditor, sicut dictum *ibidem*. Siquis autem vult cultum Dei ut bonum Deo, adeoque vel amore ejusdem Dei, talis non eliceret actum tantum religionis, sed charitatis: nec dubium est, posse me Deum colere ex motivo charitatis.

202. Ob. 9. Per religionem ita amamus cultum Dei, ut, si ad ejus cultum esset necessaria nostra annihilatio, eam vellemus: sed hoc est utique amare Deum super nos, & super omnia: ergo. Resp. dist. ma. per religionem ita amamus cultum Dei ut bonum nobis. om. ma. ut bonum Deo. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Dixi om. ma. quia, cum religio amet cultum Dei, non ut bonum Deo, sed ut bonum operanti, adeoque per modum accidentis, se, id est, operantem perficientis, non videtur, quomodo operans possit eligere annihilationem sui, ut deur cultus Dei; esset enim dicere: *Volo esse annihilatus, ut habeam actum religionis mihi bonum*; nisi fors dicatur, quod quis per religionem tantum velit suam annihilationem, tanquam aliquid conducens ad cultum Dei externum, sibi autem tanquam bonum negativè, ut scilicet hac ratione evitaret culpam, & consequenter gehennam, vel potius turpissimam maculam irreverentiæ erga Deum.

Hic tamen actus religionis, saltem absolutus, in hac providentia per se non est possibilis; quia Deus eam annihilationem, nec exigit, nec vult; & si quis absolute eam veller, ingrudenter veller, consequenter non eliceret actum virtutis. Dixi *actus absolutus*; nam actus hic conditionatus: *Vellem potius esse annihilatus, quam Deum offendere*: non est impossibilis. Ut autem sit actus religionis, debet velle annihilationem, ut bonam sibi, saltem negativè, quatenus conducit, ad evitandum majus malum. Ne autem sit actus iste potius ex timore gehennæ, quam ex virtute religionis elicitus, debet elicere illam velle ut bonam sibi negativè, idèd, ut non sit affectus illa turpissima macula, quæ stat in irreverentia erga Deum.

Quod si quis autem veller annihilationem, non ut bonam sibi, sed ut bonam Deo, eliceret actum charitatis, de quo, an in hac providentia sit possibilis, disputant auctores. Et quidam negant ex eo, quod, cum actus amoris sit actus amicitiae, non possit exigere separationem ab amico, quæ fieret per annihilationem: sed potius debeat exigere unionem. At, qui oppositum sentiunt, respondent, quod actus amoris sit actus amicitiae exercitè talis, qui exercitè jungat amantem amico: non tamen habeat pro objecto formali prosecutionis ipsam unionem cum amico, ut sibi bonam; alias esset amor concupiscentiæ: neque necessariò ut bonam amico; cum, si amicus oppositum veller, vel ei malum ex unione ea caferetur, non appareret ut bona amico: adeoque ajunt, quod

quod amor saltem possit ab ea unione abstrahere, ac præcise querendo bonum amici paratus esse, ad eandem unione cum amico, si hoc illi bonum sit, adeoque sub hac conditione velle annihilari: quamvis hæc annihilatio utique futura non sit, imò in hac providentia esse non possit, consequenter neque hoc desiderium in hac providentia, per se, & secluso errore, absolutum esse possit. Et hæc sententia videtur aliquorum Sanctorum ferventissimos amoris affectus magis propriè explicare; quamvis etiam opposita utique probabilis sit.

ARTICULUS III.

An Contritio Perfecta habeat semper annexam Justificationem.

203. **D**iximus *art. præced.* nullum alium dolorum, quam eum, qui est elicitus ex amore Dei super omnia, justificare extra sacramentum: inquirendum modò est, an saltem hic dolor, seu contritio perfecta, vim hanc, & efficaciam extra sacramentum justificandi habeat. Controversia hujus, si non præcipuus, saltem inter præcipuos, auctor est Franciscus Sylvius Duacensis, quem Arriaga *tom. 8. de penit. disp. 12. sec. 2. n. 13.* dicit fuisse Baij discipulum.

Hic Sylvius teste eodem Arriaga *cit. sec. n. 10.* docuit in *comment. in questionem 5. Supplem. S. Thoma* hæc quatuor, 1. contritionem ex amore Dei super omnia non semper, aut ordinariè, sed raro, ante susceptionem sacramenti, habere annexam remissionem peccatorum. 2. contritionem tamen disponere certo ad justificationem futuram; quia, licet contritus non statim justificetur, justificabitur tamen ante mortem, in cuius contritionis præcedentis; si tamen de novo non peccet, adeoque obicem non ponat. 3. contritionem aliquando etiam extra articulum mortis justificare ante sacramentum, si quis non possit, nisi difficillimè, adire confessarium, e. g. si habitet inter infideles, vel carcere clausus sit. 4. extra hos casus necessitatis mortis, & recepti sacramenti, justificare contritionem, si sit vehemens, & conjuncta intensissima dilectioni Dei: hoc tamen non fieri ex infallibili lege Dei, nec in omnibus, sed in quibusdam tantum, juxta beneplacitum Dei. Testatur tamen Gonet *tom. 5. tract. 5. de penit. disp. 3. n. 3. n. 27.* Sylvium, et in Duacensi impressione anno 1618. hæc sententiam tradiderit, eam tamen correxisse in editione tertia, ac professum esse, se dicta sua, non de contritione perfecta, sed de imperfecta, seu attritione intellexisse.

204. Citantur pro hac sententia à Gormaz *de penit. n. 315.* plures Lovanienses, & etiam Joannes Neercassel Episcopus Castoriensis, cuius liber *Amor penitens* ab Alexandro VIII. prohibitus est, ut testatur i-

dem Gormaz *de penit. n. 345.* Recentior autem Illustrissimus Lambertus Le Drou in *suo opere, de contritione, præsertim dissert. 4. per totam,* admittit quidem, contritionem perfectam justificare, & attritionem etiam sufficientem esse ad sacramentum: sed asserit, non omnem dolorem, ex amore Dei super omnia elicitem, esse contritionem perfectam; sed tantum eum, qui est valde intensus: item docet, dolorem ex amore Dei, etiam super omnia, sed non valde intensum, esse tantum attritionem: & hos duos actus, scilicet attritionem, & contritionem, tantum differre ratione intensio- nis, quod præsertim docet *citata dissert. 4.*

205. Dico. Contritio charitate perfecta habet infallibiliter annexam justificationem peccatorum extra sacramentum. ita auctores communissimè, usque ferme ad pauculos Gallos, aut Belgas. Conclusio, quæ tota dependet à voluntate Dei, volentis, vel non volentis, alicui certo actui tribuere vim delendi peccata, probari non potest, nisi, vel revelatione, vel auctoritate; hinc probari solet pluribus S. Scripturæ ef- fatis, in quibus videtur attribui actui charitatis vis justificativa: e. g. 1. *Joan. 4. v. 19. Omnis, qui diligit, ex Deo natus est.* 2. *Petri. 4. v. 8. Charitas operit multitudinem peccatorum:* plures adducit Bellarminus *tom. 3. contro. 4. de penit. l. 2. c. 13.*

Citantur etiam textus SS. Patrum, quos plures fuscè refert Lugo *de penit. disp. 5. sec. 8. n. 109.* & Bellarminus *loco modo cit.* & in his S. Augustinus, qui *tract. 5. in epist. 1. Joannis post medium* ait: *Dilectio ergo sola discernit inter filios Dei, & filios diaboli.* & infra *ead. tract. Redeat unusquisque ad cor suum: si ibi invenerit charitatem... securus sit; qui transiit à morte ad vitam: jam in dextera est.* Citatur etiam S. Ambrosius in *apologia prima Davidis c. 7.* ita scribens: *Ergo remissionem meruit iniquitatis, & texit charitate.* Sed hi textus omnes, ut manifestum est legenti contextum, agunt de charitate proximi: imò S. Augustinus expressè ait: *Si ibi invenerit charitatem fraternam.*

Replicari quidem iterum potest à nostris auctoribus, non agi ibi de qualicunque charitate proximi, sed de amore proximi propter Deum. Sed si etiam hoc deur, videretur tamen his textibus probari potius aliquid pro amore proximi, quam pro amore tantum Dei, & illum delere peccata, vel tegere. Imò S. Ambrosius *loc. cit.* statim addit: *Operuit peccata sua, & texit operibus bonis.* Quia tamen gravissimi auctores, allatis istis textibus, nostram sententiam probant, non eos impugno. Ex textibus tamen Scripturæ præ aliis videtur aliquid probare ille *Proverb. 8. v. 17. Ego diligentes me diligo.*

206. Probatur conclusio efficacius ex Tridentino *sess. 14. c. 4.* ubi docet, quod contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo re-

conciliare, priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur: sed contritio, charitate perfecta, est contritio elicita ex motivo charitatis, ut probatum est *n. 188.* ergo hæc hominem Deo reconciliat, seu justificat. Neque dicas, Concilium dicere, quod contingat, contritionem hominem justificare, adeoque hoc non semper fieri; nam Concilium illud contingat tantum dicit de contritione genericè tali: cui, sicut contingens est, quod sit charitate perfecta, ita etiam, quod justificet: non autem hoc est contingens contritioni perfectæ in specie; neque enim dicit Concilium, esse contingentem justificationem, supposito, quod detur contritio charitate perfecta. Si rectè dicitur: *Contingens est animalis esse rationale:* quin hoc sit contingens homini.

207. Confirm. Idem Tridentinum *sess. 13. c. 7.* docet, permisissum esse sacerdoti, conficere peccati mortalis, nondum in confessione expositi, urgente necessitate consecrare Eucharistiam, modò prius elicita contritionem: item Ecclesia etiam permittit, administrare, ac recipere alia sacramenta vi- vorum, post elicitam solam contritionem: ergo, per istam peccata gravia remittuntur; neque enim, si ante reatu culpæ gravis, permitteretur, consecratio SS. Eucharistia, vel administratio, aut receptio sacramentorum illorum. Confirm. 2. Pontifices sæpè concedunt indulgentias tantum contritis: atqui homines non essent capaces indulgentiarum, si cum contritione itaret adhuc culpa gravis: ergo. Neque dici potest, justis duntaxat indulgentias concedi, si contritionem incendant; non enim ullum est signum, quod Pontifices voluerint excludere peccatores: & contritio tantum ideo requiritur, ut habeatur status gratia.

Confirm. 3. Catechismus Tridentini de *sacram. penit. titulo. Fructus, & utilitates contritionis.* sic habet: *Ex quo licet cognoscere, vera contritionis, de qua supra dictum est, eam vim esse, ut illius beneficio omnium delictorum veniam statim à Domino impetremus:* ergo, Confit. 4. In antiquo testamento contritio statim justificavit, quando nondum extitit sacramentum penitentia: ergo idem etiam facit in lege nova: vel ostendant adversarii, Christum in lege Evangelica vim contritionis limitasse.

208. Probatum conclusio 2. ex definitionibus Summorum Pontificum. S. Pius V. & Gregorius XIII. inter 79. propositiones Bajanæ damnarunt sequentes, scilicet 31. *Charitas perfecta, & sincera, quæ est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, tam in catechumenis, quam in penitentibus, potest esse sine remissione peccatorum.* & 32. *Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum.* & 70. *Homo existens in peccato mortali, sive in reatu aeternæ damnationis, potest habere veram charitatem, & charitas, etiam perfecta, potest consistere cum reatu aeternæ damnationis.* & 71. *Per*

contritionem, etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi sacramentum conjunctam, non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut martyrii, sine actuali susceptione sacramenti: ergo charitas, seu actus charitatis, in contritione inclusus, semper est conjunctus cum remissione peccatorum, ut facile patet consideranti.

209. Respondet Le Drou de *contrit. dissert. 4. c. 1. §. Obijciunt primo.* & alij t. Concilium Tridentinum, atque Pontifices contra Bajum loqui, non de charitate actuali, sed de habituali, adeoque ex ijs nihil probari: sed, quod attinet ad Concilium, id loqui de charitate actuali, sufficienter jam probatum est *n. 188.* Quod autem attinet ad Pontifices, isti imprimis loquuntur de illa charitate, de qua Bajus; atqui hic loquebatur de charitate actuali: ergo, prob. mi. primò. Bajus in *sua explicatione an. 1570. 17. Aprilis,* quam citat Le Drou *dissert. 4. c. 1. de charitate perfecta* ait: *Quæ est actus, vel habitus, quem operatur Spiritus inhabitans, & propitius. Habent quidem Catechumeni dilectionem, qua incipiunt, Deum amare, ut loquitur Concilium Tridentinum: habent bonam voluntatem, amorem, & inchoatam charitatem, licet non perfectam:* ergo loquitur saltem etiam de charitate actuali, quæ præsertim dicitur amor, & dilectio: adeoque damnatio cadit etiam in eos, qui docent, charitatem actualem stare cum peccato.

Secundò. Propositiones istæ damnatæ sunt in rigore, & proprio verborum sensu, ab auctoribus intente, ut haberetur expressè in Bulla S. Pij V. sed istæ propositiones in rigore, & proprio sensu, loquuntur de charitate actuali; nam charitas, quæ est ex corde puro, & fide non ficta, est illa, quæ est procedens ex cognitione fidei, ex qua procedit actus, & non habitus. Tertio. Bajus loquebatur de charitate, in qua involvebatur votum sacramenti, hoc est, preparatio animi ad sacramentum suscipiendum, quæ utique est actus, quo quis ita Deum amat, ut paratus sit, omnem ejus voluntatem implere, atque adeo etiam confessionem peragere. Quarto. Charitas illa, quæ est plenitudo legis, seu per quam impletur lex, non est habitus, sed actus; non enim habitus, sed actus præcipitur. Quintò. Bajus ibi alludit ad verba Apostoli *ad Rom. 13. v. 10. Plenitudo ergo legis est dilectio:* adeoque per charitatem intelligit dilectionem: atqui per dilectionem non intelligitur habitus.

Ait quidem Illustrissimus Le Drou, per plenitudinem legis intelligi finem legis, qui sit charitas habitualis: sed planè Apostolus ibi non intelligit finem tantum extrinsecum legis, qualis est habitus, sed intrinsecum, qualis est actus: & quidem intelligit actum dilectionis proximi propter Deum, ut patet insipienti eam epistolam *loc. cit.* sicut etiam 1. *ad Timoth. 1. v. 5.* intelligitur finis intrinsecus, dum dicitur ab Apostolo *Finis autem præcepti est charitas de corde puro,*

puro, & conscientia bona, & fide non ficta: & certe de actu charitatis intelligit S. Paulum Angelicus 2. 2. q. 184. a. 3. in corp.

210. Respondent 2. Bajum locutum esse de charitate perfecta, hoc est, de valde intensa: sed hoc non est verum, ut patet ex ejus explicatione, citata n. 209. ubi in catechumenis admittit charitatem tantum inchoatam, quam in propositione 31. jam dixerat esse perfectam, licet dein in sua explicatione videatur, errorem illum correxisse. Dein, ut habet Francolinus de dolore ad sacram. necess. l. 2. c. 1. n. 7. Bajus restatus est, se nomine perfectæ charitatis tantum intellexisse extensivè perfectam, hoc est, amorem super omnia, non autem intensivè perfectam, seu amorem valde intensum.

Sed replicant. Saltem ideo Bajus damnatus fuit; quia ejus propositiones poterant etiam accipi de charitate intensa. At contra est. Propositiones ejus fuere damnatae; quia charitas perfecta simpliciter talis, seu qua lex impletur, non potest stare cum peccato; neque enim, quando Pontifex damnat propositionem dicentem: *Charitas perfecta potest stare cum peccato*: tantum vult docere, quod charitas valde intensa non possit stare cum peccato; alias possent damnationes similes semper eludi, dicendo, Pontificem tantum damnare hanc, vel illam propositionem, si hæc, vel alia prædicata restringentia, subintelligantur, e. g. gaudium filij de morte parentis, ob pinguem hæreditatem esse tunc tantum illicitum, si sit valde intensum: quod nemo audebit dicere.

211. Dicunt, charitatem non esse perfectam, si non sit intensa: Idque probat Le Drou ex S. Thoma 2. 2. q. 184. a. 3. ad 2. ubi ait: *Est autem infimus Divina dilectionis gradus, ut nihil supra eum, aut contra eum, aut equaliter et diligatur*: atqui charitas in infimo gradu non est perfecta: ergo. Sed contra. Alia est perfectio charitatis accidentalis, alia essentialis. Infimus gradus charitatis jam est perfectus perfectione essentiali, de qua loquuntur Pontifices, quamvis non sit perfectus accidentaliter intentione: sic infimus homo est in essentiali ratione animalitatis, & rationalitatis perfectus, quamvis accidentales perfectiones innumere ei deficiant.

Hanc ipsam distinctionem innuit S. Doctor n. cit. in corp. ubi dicit: *Perfectio dicitur in aliquo consistere dupliciter: uno modo per se, & essentialiter: alio modo secundario, & accidentaliter*. Similiter, quando S. Augustinus de natur. & grat. c. 70. vel etiam alii, videntur dicere, quod charitas inchoata non sit perfecta, etiam intelligendi sunt de perfectione accidentali; nam charitatem inchoatam vocat S. Augustinus inchoatam etiam justitiam, hoc est, justificationem, qua dein scilicet magis perficitur, seu augetur: vel aliquando fortè intelligendi sunt de charitate, non

formaliter tali, sed tantum participativè juxta dicta n. 150.

212. Respondent 3. Bajum nunquam admisisse, charitatem justificare, saltem nunquam extra casum necessitatis: se autem id aliquando admittit, ut patet ex n. 203. Contra est. Bajus damnatus fuit, non ideo, quod asseruerit, charitatem nunquam justificare: sed ideo; quia docuit, eam aliquando non justificare, seu, quia negavit, eam semper justificare, ut patet ex damnatione propositionis 31. citata n. 208. nam si vel semel aliquis per contritionem perfectam non justificaretur, jam staret charitas sine remissione peccati. Dein Bajus in propositione 32. iterum citata n. 208. tantum dicit, charitatem perfectam non semper esse conjunctam cum remissione peccatorum: ergo nequit probari, quod nunquam admiserit charitatem justificare. Ulterius rationes, & auctoritates, à nobis adductæ, & quibus etiam fuere moti Pontifices, ad eas propositiones damnandas, probant, non tantum in aliquo particulari casu, sed universaliter, & semper, remitti peccata gravia per contritionem perfectam.

213. Respondent 4. cum Illustrissimo Le Drou disseri. 4. c. 1. sub finem, quod Bajus erraverit in hoc, quod dixerit, charitatem ex corde puro posse stare cum peccato; eum tamen cor purum sicidem, ac cor, in quo habitat Spiritus S. adeoque charitas ex corde puro præsupponat jam cor purum, seu Spiritum S. inhabitantem. Contra est 1. Si hoc intellexisset Bajus, manifestè sibi ipsi contradixisset, dicendo charitatem ex corde puro; hoc est, per Spiritum S. justificato procedentem, posse stare cum peccato, quod utique esse deberet in eodem corde, seu voluntate. 2. Hac ratione neque intensissima charitas, à peccatore elicita, esset de corde puro, seu justificativa, esset plures saltem adversarii non volunt, Bajum sensisse. 3. Sic charitas justificativa, semper præsupponeret jam justificationem, & nunquam primò efficeret, quod utique is auctor nunquam cogitavit. Quare ex corde puro tantum significat, ex corde sincero, & omnem affectum malum, hic & nunc, excludente, atque per ipsum actum charitatis à peccatis purificato: quod ultimum, seu quod per actum charitatis cor à peccatis purificetur, cum Bajus negaverit, ideo damnatus est.

214. Respondent 5. in peccato dari duo, scilicet averisionem à Deo, & reatum pœnæ æternæ: illam tolli per contritionem, non verò istum; hinc contritionem asserre quandam vitam imperfectam: plenam autem vivificationem haberi per absolutionem. Sed contra est. Culpa gravis, seu macula habitualis, & pœna æterna, simul tolluntur, ut docet Tridentinum sess. 6. c. 14. dicens de pœna æterna: *Quæ, vel sacramento, vel sacramenti voto, una cum culpa remittitur*. Si autem vellent adversarii, tantum tolli averisionem actualem, non verò maculam habitualem, aut culpam, non plus tri-

tribuerent hæc in re contritioni, quam cuiuslibet actui infimæ attritionis, etiam naturalis, imò somno, quo actualis averisio abruptur: insuper rationes nostræ evincunt, tolli etiam culpam. Neque dicant, per sola sacramenta applicari nobis merita Christi, quæ sola sufficiunt ad delenda peccata; nam applicantur eadem merita nobis etiam per actus virtutum, sed aliter, ac aliter; quia tandem omnis justificatio nostra per Christum est.

215. Respondent 6. SS. Patres dicere, contritionem delere peccata; quia in futuro delebit, scilicet in articulo mortis: nunc autem dilponit ad remissionem, eo articulo recipiendam. Contra est. Verba de præfenti non debent absque ulla necessitate torqueri ad sensum de futuro: certè, quia *Ezech. 33. v. 12.* dicitur: *Et justus non poterit vivere in justitia sua, iniquitatemque die peccaverit*: omnes inferunt, statim per peccatum tolli gratiam: ergo etiam, quia *ibidem* dicitur: *Impietas impii non nocet ei, in quacunq; die conversus fuerit ab impietate sua* (intellige per contritionem perfectam) inferendum est, statim etiam culpam remitti.

Accedit, quod aliter non possent à contritio recipi sacramenta vivorum, nec indulgentia acquiri; nec enim dici potest, ut fors adversarii vellent, vim precum, pro indulgentiis in statu peccati futurum, suscipi, & dein in articulo mortis reviviscere, ac fructum asserere; hoc enim in primis est contra communissimam persuasionem omnium: dein sic etiam, qui non contritus eas preces funderet, si in articulo mortis contereretur, indulgentias omnes reciperet: quod est prorsus incredibile.

216. Respondet 7. Castoriensis, contritioni à Concilio tantum attribui remissionem peccatorum, ut includenti votum sacramenti, adeoque exclusionem peccati tribuendam simul contritioni, & sacramento: & licet gratia remissiva peccati detur ante actualem susceptionem sacramenti, tamen conferri vi sacramenti: sicut scilicet gratia antiquis Patribus data est, ante meritum Christi actu existentia, atramen vi illorum meritum. Sed contra. Lata est disparitas inter merita Christi, & sacramentum pœnitentiæ, in ordine ad gratiæ collationem. Merita Christi, ut prævisa absolute futura, causabant illam gratiam: non ita sacramentum in voto; quia gratia causatur à contritione, tanquam voto sacramenti, est istud non praveidetur realiter aliquando exiturum; aliis, qui non possent amplius confiteri, non possent per contritionem, nec in articulo mortis justificari, quod nec adversarii videntur admittere.

217. Unde conferri gratiam ob sacramenti votum, in contritione inclusum, tantum significat, quod, quamvis elicitæ contritione mox remittantur peccata, tamen ad ipsam contritionem requiratur, ut quis ex amore Dei habeat votum, seu volunta-

tem, omnia, quæ Deus ab ipso exigit, præstandi, atque aded etiam confessionem peragendi: & hinc post acceptam gratiam, & remissionem peccatorum, maneat adhuc obligatio, ea confitendi, cui obligationi satisfaciendi votum, seu positum, est ipsa contritio: quodsi quis tamen id votum exequi nequeat, non imputatur ei ommissio necessaria. Quare ea justificatio, non tam sacramento, quam voto sacramenti, seu ipsi contritioni, est tribuenda, quæ non sacramentum, sed votum sacramenti includit: & hinc vi contritionis confertur gratia, ex opere operantis, seu ex vi dispositionis congruæ, cui annexa est promissio Divina de gratia conferenda: non verò confertur ex opere operato.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

218. **O**B. 1. Christus Joann. 14. v. 23. ait: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus*: ergo diligentes Deum tantum in futurum promittitur dilectio Dei: ergo non statim remittitur eis peccatum. Resp. quomodo ergo illud Proverb. 8. v. 17. de præfenti dicitur: *Ego diligentes me diligo*: verum erit? Dein Joann. 14. non tantum sermo est de peccatoribus, sed saltem etiam de aliis, ante peccatum commissam Deum diligentes: tum etiam isti non statim diliguntur à Deo?

In forma. dist. 1. conf. promittitur in futurum dilectio Dei, vi cujus diligentes tantum ponantur in statu gratiæ, & amicitia. neg. conf. vi cujus ponantur in statu gloria. conc. 1. & neg. 2. conf. Ut observat Bellarminus tom. 3. contrav. 4. de pœnit. l. 2. c. 14. non explicatur ibi ordo justificationis, sed glorificationis: quod colligitur apertius ex verbis Christi Domini præcedentibus eod. cap. 14. Joann. v. 21. *Qui autem diligit me, diligitur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei misericordiam*: quod scilicet fiet in gloria, quando videbitur eum, sicuti est 1. Joann. 3. v. 2. Et icè quoque hunc textum explicat S. Augustinus tract. 75. in Joann. in fine dicens: *Ad hoc dixit: Diligam eum, ad quod sequitur: Et manifestabo ei misericordiam... ad hoc diligam, ut manifestem... tunc ad hoc diligit, ut videamus, & ipsa visione mercedem fidei capiamus*.

219. Ob. 2. S. Magdalena, est perfecta contrita, non fuit tamen à peccatis statim liberata: ergo. prob. ant. Luc. 7. postquam jam aliquo tempore contritio præcessit, primum ei Christus dicit v. 48. *Remittuntur tibi peccata*: ergo. Confir. S. Augustinus homil. 23. inter 50. c. 2. de S. Magdalena, seu peccatrice Evangelica, ait: *Accessit autem ad Dominum immunda, ut rediret munda: accessit egra, ut redires sa-*